

ROL VAN CARBON CREDITS

GEEN WONDERMIDDEL VOOR
NATUURHERSTELPROJECTEN

INHOUD

01 **INTRODUCTIE**

02 **ACHTERGROND**

04 **INTEGRITEIT VAN CREDITS**

07 **MARKTINTEGRITEIT**

09 **INTEGRITEIT VAN CLAIMS**

10 **CONCLUSIE**

INTRODUCTIE

CARBON CREDITS ZIJN GEEN WONDERMIDDEL

Onze aarde warmt op door verhoogde broeikasgasniveaus in de atmosfeer. Om een kantelpunt te voorkomen, moeten we onze uitstoot zo snel mogelijk reduceren en broeikasgassen uit de atmosfeer verwijderen. Natuurherstelprojecten, waarmee vrijwillige carbon credits kunnen worden gecreëerd, kunnen hieraan bijdragen. Er zijn echter zorgen over de integriteit van carbon credits.

Klimaatverandering door opwarming van de aarde is een van de grootste uitdagingen waar we als mensheid voor staan. De kans is groot dat de temperatuur met meer dan 1,5 graden Celsius stijgt. Dit heeft potentieel ernstige gevolgen. Om dit te voorkomen, moeten we ons economisch systeem, gericht op groei en winst, radicaal veranderen naar een duurzaam economisch systeem dat eerlijk en inclusief is en de grenzen van de aarde respecteert.

Een effectieve transitie vereist vier hervormingen: een herontwerp van de economie binnen de ecologische grenzen, een herverdeling van materiële welvaart en het creëren van gelijke kansen, een herdefinitie van de manier waarop we waarde en vooruitgang interpreteren en een herwaardering van de manier waarop we leven, samenwerken en communiceren. Dergelijke hervormingen kosten tijd.

Maar de tijd dringt: het resterende koolstof-budget – de hoeveelheid CO₂ die we nog kunnen uitstoten om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad – is bijna op. Alleen onze uitstoot verminderen is niet genoeg. Zelfs met nul uitstoot moeten we volgens het International Panel on Climate Change (IPCC) nog steeds broeikasgassen uit

de atmosfeer verwijderen met behulp van technologische oplossingen en natuurherstel. Veel van onze cliënten investeren in projecten die natuurlijke processen bevorderen, zoals herbebossing, wetlandsherstel, boslandbouw en regeneratieve landbouw. Deze natuurherstelprojecten creëren soms ook vrijwillige carbon credits. Deze credits vertegenwoordigen een vaste hoeveelheid CO₂-emissiereductie (carbon reduction credits) of -verwijdering (carbon removal credits). Door deze credits te verkopen op vrijwillige koolstofmarkten worden extra inkomsten genereerd die vaak nodig zijn om de business case voor de projecten rond te krijgen.

Hoewel vrijwillige carbon credits een nuttig instrument kunnen zijn om de business case rond te krijgen, bestaan er ook zorgen over hun integriteit. In deze themapublicatie bespreken we deze zorgen en geven we handvatten voor het beoordelen van bedrijven en projecten die vrijwillige carbon credits creëren. We hopen dat je na het lezen van deze publicatie beter in staat om je eigen positie ten opzichte van vrijwillige carbon credits te bepalen en beter geïnformeerde investerings- en geefbeslissingen kunt nemen.

Wij wensen je veel leesplezier!

ACHTERGROND

ZORGEN OVER DE INTEGRITEIT

Vrijwillige koolstofmarkten spelen een belangrijke rol in het wereldwijde streven naar klimaatneutraliteit. Ze stellen bedrijven in staat om hun CO₂-voetafdruk te compenseren door te investeren in carbon credits. Echter, achter deze schijnbaar eenvoudige oplossing schuilen zorgen over de integriteit van deze credits.

In een ideale wereld zijn koolstofmarkten overbodig, omdat alle economische activiteiten intrinsiek duurzaam en koolstofneutraal, of zelfs koolstofnegatief, zijn. Deze wereld bestaat echter (nog) niet. Daarom zijn beleidsinstrumenten nodig om emissies te verminderen. Koolstofmarkten zijn een voorbeeld van zo'n instrument.

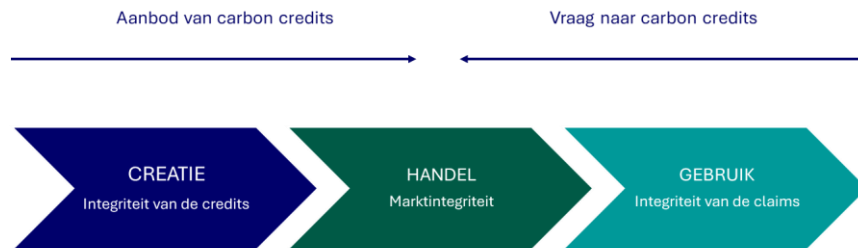
Vrijwillige koolstofmarkten faciliteren de handel in vrijwillige carbon credits, die een specifieke hoeveelheid CO₂-emissiereductie of -verwijdering vertegenwoordigen. Bedrijven kopen deze credits op vrijwillige basis om hun CO₂-uitstoot te compenseren. Naast vrijwillige markten bestaan er ook verplichte koolstofmarkten, zoals het Europese emissiehandelsstelsel (EU-ETS). Deze verplichte koolstofmarkten worden door overheden gereguleerd.

Verplichte koolstofmarkten zijn vaak gebaseerd op het 'cap-and-trade'-principe, waarbij de overheid een limiet (cap) stelt aan de totale toegestane uitstoot per bedrijf. Bedrijven moeten hun emissies onder deze limiet houden. Als ze deze overschrijden, moeten ze extra rechten kopen van bedrijven die minder uitstoten dan toegestaan.

Indien de prijs van deze emissierechten hoog genoeg is, creëert dit systeem een prikkel voor bedrijven om hun CO₂-uitstoot te verminderen. Bij een hoge prijs zal het immers goedkoper zijn om te investeren in duurzamere productiemethoden dan om emissierechten te kopen.

De vrijwillige markt werkt anders. Hier worden carbon credits verhandeld die door private partijen zijn gecreëerd met activiteiten die de CO₂-uitstoot verminderen of CO₂ uit de lucht halen. Deze activiteiten variëren van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie tot koolstofafvang en -opslag (Carbon Capture Storage of CCS), en natuurbehoud en -herstel. Hoewel vrijwillige koolstofmarkten aanzienlijk kleiner zijn dan verplichte markten, groeien ze snel door het toenemend aantal bedrijven met netto-nuldoelstellingen. Deze groei leidt echter ook tot zorgen. Deze zorgen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: integriteit van de credits (zijn de credits van goede kwaliteit?), integriteit van de markt (verloopt de handel in credits eerlijk?) en integriteit van claims (zijn de claims die onderbouwd worden met carbon credits gegrond?).

Figuur 1: Zorgen over carbon credits

Bron: AFM

INTEGRITEIT VAN CREDITS

WAT IS DE KWALITEIT?

Een van de voornaamste zorgen draait om de kwaliteit en integriteit van vrijwillige carbon credits. Niet alle credits dragen daadwerkelijk bij aan emissiereductie, wat te wijten is aan variërende kwaliteitsniveaus.

Additionaliteit

Een van de grootste uitdagingen voor de integriteit van carbon credits is additionaliteit. Additionaliteit betekent dat de emissiereducties die door een project worden gecreëerd alleen plaatsvinden dankzij de inkomsten uit de verkoop van de credits. Indien een project ook zonder deze inkomsten zou zijn uitgevoerd, zijn de geclaimde reducties niet additioneel en leveren ze geen extra klimaatvoordelen op. Het beoordelen van additionaliteit is complex en vereist gedetailleerde kennis van het project en de economische, technische en beleidsmatige context waarin het wordt uitgevoerd. Dit omvat het definiëren van een baseline scenario, zodat kan worden vastgesteld hoeveel er zou zijn uitgestoten zonder het project. Certificeringsprogramma's (zie verderop) hebben uitgebreide methodologieën ontwikkeld om de additionaliteit te meten, maar dit kan niet altijd voorkomen dat de additionaliteit wordt overschat. Bijvoorbeeld omdat de baseline achteraf onjuist blijkt te zijn.

Weglekeffecten

Een ander aandachtspunt zijn weglekeffecten. Weglekeffecten treden op wanneer emissiereducties in het ene gebied leiden tot een toename van emissies elders. Bijvoorbeeld,

houtkap- en landbouwactiviteiten die in het projectgebied worden beperkt, kunnen verplaatst worden naar nabijgelegen gebieden zonder dergelijke beperkingen. Weglekeffecten kunnen de netto-emissiereducties van een project verminderen of zelfs tenietdoen. Het beheersen van weglekeffecten is cruciaal om ervoor te zorgen dat de geclaimde emissiereducties daadwerkelijk worden gerealiseerd. Voor een effectieve beheersing is het essentieel om niet alleen te focussen op het individuele project, maar ook op de bredere sociale, economische en ecologische context van de gebieden waarin de projecten plaatsvinden.

Permanentie

De duurzaamheid van emissiereducties of koolstofopslag die door een project worden bereikt, is ook een kritische factor voor de integriteit van vrijwillige carbon credits. Voor projecten die bijvoorbeeld ontbossing voorkomen, betekent permanentie dat de opgeslagen koolstof in het bos niet vrijkomt door toekomstige activiteiten zoals houtkap. Het is daarom verstandig om de duurzaamheid van de gerealiseerde reducties te onderzoeken. Hierbij gaat het om zowel de potentiële duur (hoe lang of over welke periode kunnen broeikasgassen in theorie worden verminderd of vastgelegd) als de

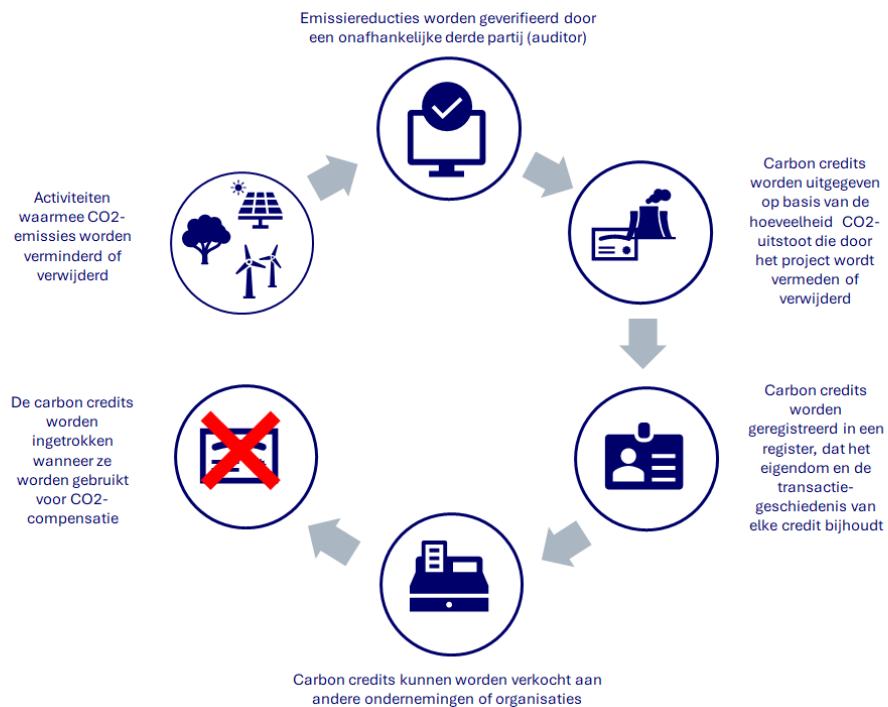
verwachte duur (over welke periode worden ze daadwerkelijk worden verminderd of vastgelegd). Langere duren genieten de voorkeur. Daarnaast is het belangrijk dat projecten een percentage van de gecreëerde carbon credits in een bufferreserve plaatsen. Deze buffer kan vervolgens worden gebruikt om eventuele verliezen door onverwachte gebeurtenissen te compenseren. Dit helpt de risico's van tijdelijke emissiereducties te beheersen, maar biedt geen garantie.

Dubbeltelling

Dubbeltelling kan optreden wanneer carbon credits meerdere keren worden geclaimd voor dezelfde CO₂-reductie of als dezelfde credits aan meerdere kopers worden verkocht. Dit leidt tot een overschatting van de daad-

werkelijke CO₂-reductie. Dubbeltelling kan ook op nationaal en internationaal niveau plaatsvinden. Nationaal kan een land emissiereducties die zijn gerealiseerd door projecten binnen zijn landsgrenzen claimen voor nationale doelstellingen, terwijl dezelfde credits ook op de vrijwillige koolstofmarkt worden verkocht. Internationaal kan dubbeltelling plaatsvinden wanneer dezelfde CO₂-reductie meerdere keren wordt geclaimd door verschillende landen. Certificerende instellingen (zie verderop) beheren centrale registers van carbon credits om het risico op dubbeltelling te verminderen, maar door het bestaan van meerdere certificeringsprogramma's en het ontbreken van een uniform register is het risico op dubbeltelling niet volledig uitgesloten.

Figuur 2: Certificeringsproces

Rol van certificeringsprogramma's

Om de bovenstaande zorgen te adresseren, zijn er onafhankelijke certificerende instellingen voor carbon credits ontstaan. Deze organisaties ontwikkelen en handhaven gedetailleerde standaarden en methodologieën voor het meten, rapporteren en verifiëren van emissiereducties. Ze specificeren hoe projecten moeten worden ontworpen, uitgevoerd en gemonitord om ervoor te zorgen dat de geclaimde reducties daadwerkelijk plaatsvinden. Onafhankelijke,

geaccrediteerde derde partijen worden ingeschakeld om de emissiereducties van projecten te verifiëren. Deze zogenaamde auditors voeren grondige beoordelingen uit om te bevestigen dat de projecten voldoen aan de gestelde standaarden en dat de geclaimde emissiereducties correct zijn berekend en gerapporteerd. Certificeringsprogramma's verbeteren de integriteit van carbon credits, maar zijn geen panacee; het blijft belangrijk om zelf kritisch te kijken naar projecten.

MARKTINTEGRITEIT

HOE VERLOOPT DE HANDEL?

De tweede zorg omvat de integriteit van de vrijwillige koolstofmarkt. Een gebrek aan standaardisatie maakt de markt in-transparant, terwijl het ontbreken van een regelgevend kader onder andere potentiële belangenconflicten in de hand werkt. Bovendien is het de vraag of de verdeling van inkomsten efficiënt is.

Gebrek aan standaardisatie

Carbon credits kunnen aanzienlijk van elkaar verschillen, omdat ze kunnen worden gegenereerd door zeer uiteenlopende projecten wereldwijd. De economische, sociale en politieke omstandigheden waarin de projecten plaatsvinden, variëren sterk en beïnvloeden hun uitvoerbaarheid, duurzaamheid en effectiviteit in het verminderen van CO₂-uitstoot. Certificeringprogramma's hanteren uiteenlopende methodologieën om deze reducties te meten. Sommige methoden zijn strenger en bieden betere waarborgen voor de integriteit van de credits, terwijl anderen minder robuust zijn. Door deze diversiteit is de kwaliteit van carbon credits variabel en is het moeilijk om een eerlijke prijs vast te stellen. Door een gebrek aan transparantie kunnen kopers moeite hebben om de werkelijke waarde van verschillende soorten credits te beoordelen.

Belangenconflicten

Door een gebrek aan een regelgevend kader ontbreken adequate waarborgen om belangenconflicten te voorkomen. Projectontwikkelaars en certificerende instellingen hebben een financiële prikkel zo veel mogelijk carbon credits te genereren en certificeren,

zonder te letten op de integriteit van deze credits. Dit kan leiden tot een focus op activiteiten die snel veel credits opleveren, maar niet bijdragen aan langdurige emissiereducties. Bovendien zijn sommige grote kopers van carbon credits, zoals oliemaatschappijen, betrokken bij de ontwikkeling van projecten, wat het risico op belangenconflicten vergroot. Om zich te beschermen tegen toekomstige prijsstijgingen, hebben deze kopers belang bij het opbouwen van een grote voorraad credits (door veel credits te kopen, maar deze niet in te trekken). Dit kan de feitelijke emissiereductie vertragen. Certificerende instellingen kunnen hierdoor criteria hanteren die minder streng zijn of projecten goedkeuren die niet echt additioneel zijn. Het is daarom essentieel om kritisch te kijken naar projecten en te beoordelen of ze daadwerkelijk bijdragen aan het aanpakken van klimaatverandering en andere relevante kwesties. Certificerende instellingen hanteren mogelijk minder strenge criteria en/of keuren projecten goed die niet echt additioneel zijn. Het is daarom belangrijk om kritisch te kijken naar projecten en te beoordelen of ze daadwerkelijk bijdragen aan het aanpakken van klimaatverandering en andere relevante kwesties.

Verdeling inkomsten

De verdeling van inkomsten is ook een zorgpunt. Een scala aan intermediaire partijen, zoals de certificerende organisaties, auditors, handelaren, beurzen en financiers, spelen een rol bij de uitgifte, handel en het beheer van carbon credits. Deze partijen absorberen mogelijk een aanzienlijk deel van de opbrengsten uit carbon credits als vergoeding voor hun diensten. Hierdoor blijven er mogelijk minder financiële middelen over voor het oorspronkelijke project, terwijl deze juist carbon credits creëert om de business case rond te krijgen. Door in-transparantie is het lastig beoordelen of de verdeel-

mechanismen eerlijk zijn.

Overigens is de verdeling van inkomsten tussen het project en de lokale gemeenschap ook een aandachtspunt. Een oneerlijke verdeling van de voordelen van carbon credits kan spanningen veroorzaken binnen een gemeenschap en zelfs leiden tot verzet tegen het project. Het is essentieel om mechanismen te implementeren die een eerlijke verdeling van de inkomsten waarborgen en de gemeenschap betrekken bij de besluitvorming om zo de duurzaamheid en sociale acceptatie van carbon credit-projecten te bevorderen.

INTEGRITEIT VAN CLAIMS

ZIJN DE CLAIMS GEGROND?

De laatste zorg betreft de rol die vrijwillige koolstofmarkten spelen in de context van ‘netto nul’-claims en het mogelijke vertragende effect dat deze markten hebben op de transitie naar een koolstof-arme economie.

Vrijwillige koolstofmarkten stellen bedrijven in staat om hun CO₂-voetafdruk te compenseren door carbon credits te kopen. Er bestaat een reële kans dat bedrijven deze credits niet alleen gebruiken om ‘moeilijk te vermijden’ en ‘niet te vermijden’ emissies te compenseren, maar ook om vermijdbare emissies te compenseren. Door een overschot aan vrijwillige carbon credits zijn de prijzen al geruime tijd laag. Hierdoor hebben bedrijven mogelijk een prikkel om carbon credits te kopen in plaats van directe emissiereducties te realiseren. Dit kan de transitie naar een koolstofarme economie vertragen. Overigens suggereert onderzoek dat bedrijven die een substantiële hoeveelheid carbon credits kopen hun emissies sneller verminderen dan bedrijven die dat niet doen.

Het gebruik van carbon credits om vermijdbare uitstoot te compenseren is onwenselijk. Hoe langer we wachten, hoe

groter de benodigde aanpassingen zullen zijn en hoe hoger de kosten. Bovendien raken we sneller door het resterende koolstofbudget heen, waardoor het risico dat we een kantelpunt bereiken, toeneemt. Vrijwillige koolstof-markten moeten dan ook onderdeel uitmaken van een bredere strategie die gericht is op directe emissiereductie, technologische innovatie en duurzame veranderingen in productie- en consumptiepatronen.

Uiteraard verdient het de voorkeur om carbon credits alleen te verkopen aan bedrijven die ze gebruiken om ‘moeilijk te vermijden’ en ‘niet te vermijden’ emissies te compenseren. Het is dan ook van belang om te onderzoeken of het project waarmee carbon credits worden gegenereerd, eisen stelt aan de kopers. Is het bijvoorbeeld een voorwaarde dat kopers zich houden aan de Science Based Targets Initiative, de Voluntary Carbon Market Integrity Initiative en/of de Oxford Offsetting Principles?

CONCLUSIE

IMPLICATIES VOOR BELEGGINGS- EN GEEFPORTEFEUILLES

Per saldo blijft het belangrijk om natuurherstelprojecten te ondersteunen, ook als daarbij carbon credits worden gecreëerd. Het blijft echter belangrijk om zelf kritisch te kijken naar de projecten en niet alleen af te gaan op het oordeel van certificerende organisaties.

Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen van onze tijd. Het verminderen van onze CO₂-uitstoot en het verwijderen van CO₂ uit de atmosfeer zijn dringende prioriteiten. Natuurherstelprojecten spelen een cruciale rol bij CO₂-verwijdering, maar vaak ontbreekt het aan een solide business case voor deze projecten. Vrijwillige carbon credits kunnen helpen om deze projecten te realiseren. Er bestaan echter ook zorgen over de integriteit van deze credits, markt-integriteit en de integriteit van claims.

Ondanks diverse certificeringsprogramma's blijft het van belang om zelf ook kritisch naar projecten te kijken:

- Waarom worden de carbon credits verkocht (intentie)?
- Wat is de additionaliteit?
- Wat is de permanentie?
- Welke maatregelen worden genomen om weglekeffecten te voorkomen?
- Zijn er waarborgen om dubbeltelling te voorkomen?
- Zijn de carbon credits extern gecertificeerd, door welk schema en wat is de kwaliteit van dat schema?
- Wie zijn de kopers van de carbon credits en welke eisen worden er aan hen gesteld?
- Tegen welke prijs worden de carbon credits verkocht?
- Waar gaan de opbrengsten naartoe?

Onbevredigende antwoorden op de bovenstaande vragen kunnen een reden zijn om niet te investeren in, of te doneren aan een project. Het is waarschijnlijk dat de credits van onvoldoende kwaliteit zijn, waardoor het project mogelijk een averechts effect op klimaatverandering heeft.

Ten slotte willen we opmerken dat carbon credits ook worden beschouwd als een aparte beleggingscategorie. Investerings- en rechtstreeks worden gedaan of via fondsen. Vaak wordt gespeculeerd op toekomstige prijsontwikkelingen. Het investeren in dergelijke strategieën draagt echter niet bij aan het tegengaan van klimaatverandering. Een strategie die wel bijdraagt, is het opkopen en vervolgens intrekken van carbon credits. Deze aanpak is echter meer geschikt voor een geef- dan voor een beleggingsportefeuille.

Wij hopen dat deze themapublicatie je heeft geholpen om je eigen standpunt ten opzichte van vrijwillige carbon credits te bepalen, zodat je weloverwogen investerings- en geefbeslissingen kunt nemen. Heb je na het lezen van deze themapublicatie nog vragen? Of heb je hulp nodig bij het samenstellen van een betekenisvolle beleggings- en/of geefportefeuille? Aarzel dan niet om contact op te nemen via: ruth@kosmosimpact.nl. Wij staan voor je klaar om je verder te helpen.

De informatie die is opgenomen in deze publicatie is uitsluitend bestemd voor algemene doeleinden. Deze publicatie is geen aanbod en u kunt aan deze publicatie geen rechten ontleen. Bij de totstandkoming van deze publicatie hebben wij de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de selectie van extern bronnen, Wij kunne niet garanderen dat de informatie van deze bronnen die in deze publicatie zijn opgenomen juist en volledig is of in de toekomst zal blijven. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. Wij zijn niet verplicht de informatie die we hebben overgenomen in deze publicatie te actualiseren of te wijzigen. Alle rechten ten aanzien van de inhoud van de publicatie worden voorbehouden, inclusief het recht van wijziging.